

VOT

vs.

**ACȚIUNE
,
DIRECTĂ**

Din „Ghidul Comunității Votanților Non-Partizani”,
publicat în 2004

Pagini Libere este o editură anarhistă.

Suntem un colectiv descentralizat, autonom și organizat non-ierarhic. Scopul nostru este acela de a oferi publicații (cărți, broșuri, fanzine etc.) în limba română și, uneori, în alte limbi, în ideea de a populariza și inspira viziuni și practici alternative la sistemul actual, capitalist și autoritar.

Tradiția libertară a fost întotdeauna una în care pamfletele, tipăriturile clandestine și materialele tipărite rapid și pe ascuns au circulat liber, neîngrădit. Continuând această tradiție, materialele publicate de către Editura Pagini Libere pot fi folosite, adaptate sau modificate de către oricine dorește acest lucru, însă nu cu un scop comercial. Cerem, pe cât posibil, persoanelor care folosesc materialele publicate de noi sau părți din acestea să specifice, într-o formă neintruzivă, sursa de unde au preluat materialele respective.

pagini-libere.ro

facebook.com/editurapaginiliber

editurapaginiliber@protonmail.com

Oamenii de pretutindeni sunt, în general, preocupati cu votul la un nivel foarte nesănătos. Acest lucru nu înseamnă că toată lumea votează sau consideră că este un proces folositor sau util. Din contră, o proporție din ce în ce mai mică din populația eligibilă votează la fiecare alegeri, iar acest lucru nu se întâmplă din cauză că tot mai mulți oameni ar fi în închisoare. Dar când pui întrebarea legată de politică, de a avea un cuvânt de spus despre felul în care sunt lucrurile, votul este aproape singura strategie la care cineva se poate gândi: a vota și a influența voturile altora.

Oare poate fi acesta motivul pentru care atât de mulți oameni se simt atât de lipsiți de putere? Este suficientă ștampilarea anonimă a unui buletin de vot o dată pe an sau o dată la patru ani pentru a te simți inclus sau inclusă în procesul politic, ca să nu mai vorbim de a juca un rol în acesta? Dar ce se află în spatele votului?

De fapt, a vota pentru oameni care să-ți reprezinte interesele este modul cel mai puțin eficient și folositor de a acționa politic. Alternativa, general vorbind, este să acționezi direct pentru a-ți reprezenta propriile interese.

Acest lucru este cunoscut în unele cercuri ca „acțiune directă”. Uneori, acțiunea directă este înțeleasă greșit, drept o altă modalitate de a lupta și influența oficialii aleși, prin diverse tactici ale activismului politic. Însă aici ne referim, propriu-zis, la orice acțiune sau strategie care elimină mijlocitorul sau intermediarul și rezolvă probleme în mod direct, fără a apela la reprezentanți aleși, interese corporatiste sau alte entități cu putere.

Exemple concrete ale acțiunilor directe sunt peste tot. Când oamenii încep să se organizeze pentru a împărți hrană oamenilor înfometați, în loc doar să voteze pentru un candidat sau o candidată care promite să rezolve „problema oamenilor fără locuință” cu taxe pe venit și birocrație, asta înseamnă acțiune directă. Când o persoană face și distribuie pliante care abordează o problemă care o îngrijorează, mai degrabă decât să se bazeze pe ziarele care să acopere această problemă sperând ca editorul să publice scrisoarea sa, asta înseamnă acțiune directă. Când o femeie organizează un cerc de lectură cu prietenii și prietenele sale în loc să plătească pentru cursuri la școală sau când face tot ce-i stă în putință pentru a închide o corporație supermarket nedorită în cartier, mai degrabă decât să lase acest lucru în seama autorității care proiectează orașul, asta, de asemenea, înseamnă acțiune directă. Acțiunea directă este baza etică a oamenilor care au o atitudine de modă veche, de tipul *se poate*, care nu au timp de prostii și care sunt gata oricând de acțiune. Fără aceasta, cu greu ar putea fi dus ceva la bun sfârșit.

În multe privințe, acțiunea directă este o modalitate mai folositoare decât este votul pentru ca oamenii să aibă un cuvânt de spus în societate. Printre altele, votul este precum o loterie – dacă un candidat sau o candidată nu este ales sau aleasă atunci toată energia pusă în a-l susține sau a o susține în circumscripție este pierdută, la fel cum puterea pe care susținătorii săi sperau ca acesta sau aceasta să o exercite în favoarea lor va ajunge la altcineva. Poți fi sigur sau sigură că prin acțiune directă munca ta va avea un tip de rezultat, iar resursele pe care le acumulezi în acest proces nu pot fi înstrăinate, fie că ne referim la experiență, contacte, recunoaștere în comunitatea ta sau infrastructură organizațională.

Votul concentrează puterea unei întregi societăți în mâinile câtorva politicieni și politiciene. Prin puterea obișnuinței, ca să nu mai vorbim de alte metode, toți ceilalți sunt menținuți într-o poziție de dependență. Prin acțiune directă devii familiar cu propria ta inițiativă, cu propriile tale resurse ori capacități, descoperind care sunt acestea și la ce nivel poți ajunge folosindu-le.

Votul forțează pe toată lumea, dintr-o dată, să încerce să accepte o platformă; coalițiile se luptă pe ce compromisuri să facă, fiecare facțiune insistă că ea cunoaște cea mai bună cale și că ceilalți încurcă lucrurile pentru că nu merg

înainte cu programul lor. O grămadă de energie se pierde în aceste dispute și învinuiri. În acțiunea directă, pe de altă parte, nu este necesar consensul larg: diferite grupuri pot aplica diferite abordări, în funcție de credințele grupului și de ce se simte fiecare confortabil să facă. Totuși, toată lumea poate colabora pentru a obține rezultate benefice pentru toate grupurile. Oamenii implicați în diferite acțiuni directe nu au nevoie de ceartă, cu excepția situației în care au într-adevăr țeluri opuse (sau pentru că anii de vot i-au învățat să lupte cu oricine nu gândește exact cum o fac ei). Conflictele legate de vot, de multe ori, distrag atenția de la problemele reale, existente, pentru că oamenii sunt prinși în drama unui partid împotriva celuilalt, a unui/unei candidat/e împotriva celuilalt/celeilalte, a unei agende împotriva celeilalte. Prin acțiune directă, pe de cealaltă parte, problemele însele sunt semnalate, abordate în mod distinct și adesea rezolvate.

Votul este posibil numai când vine perioada electorală. Acțiunea directă poate fi aplicată oricând cineva o consideră necesară. Votul este util doar pentru a aborda acele teme care sunt actuale pe agendele politice ale candidaților, în timp ce acțiunea directă poate fi pusă în aplicare în orice aspect al vieții, indiferent în ce parte a lumii locuiești.

Votul este glorificat ca fiind „libertate” în acțiune. Nu este libertate – libertatea înseamnă a decide, în primul rând, care sunt alegerile de făcut, nu a putea alege între Pepsi și Coca-Cola. Acțiunea directă este un lucru real. Tu crezi planul, tu crezi opțiunile și limita este cerul.

Într-un final, nu există niciun motiv pentru care votul și acțiunea directă, ca strategii, să nu poată fi aplicate împreună. O strategie nu o neagă pe cealaltă. Problema este că foarte multe persoane consideră votul ca fiind principala cale de a-și exercita puterea politică și socială, iar acest lucru înseamnă pierderea unei cantități mari din timpul și energia tuturor pentru a purta discuții și dezbateri, în timp ce alte oportunități de a produce schimbare se irosesc. Luni la rând înainte de alegerile electorale, toată lumea discută despre vot, despre ce candidați să voteze sau dacă să voteze, în condițiile în care votul însuși ia mai puțin de o oră. Fie că votezi, fie că nu, mergi mai departe! Amintește-ți în câte alte feluri îți poți face vocea auzită.

Acesta fiind un an electoral, suntem constant informați și informate despre posibilele noastre opțiuni ca votanți și votante și nu auzim aproape nimic despre celelalte posibilități pe care le avem pentru a juca un rol decisiv în societate. Ceea ce ne trebuie este tocmai o campanie care să evidențieze posibilitățile pe care le are de oferit acțiunea directă și implicarea comunitară. Acestea nu trebuie să fie văzute în contradicție cu votul. Putem pierde o oră votând o dată pe an, iar în celelalte 364 de zile și 23 de ore să acționăm direct!

Cei care sunt total dezamăgiți de democrația reprezentativă, care visează la o lume fără președinți și politicieni, pot fi siguri că dacă învățăm cu toții cum să aplicăm în mod deliberat puterea pe care o are fiecare, întrebarea legată de care politician este ales în funcție va deveni un punct de discuție irelevant. Ei au puterea pentru că noi le-o delegăm! O campanie pentru acțiune directă pune puterea înapoi, acolo unde ea trebuie să fie, în mâinile oamenilor de la care provine.

12 Mituri despre Acțiunea Directă

Acțiunea directă – adică orice tip de acțiune care ocolește canalele politice pentru a atinge direct obiectivele – are o moștenire lungă și bogată în lume, începând de la „Partida de Ceai” din Boston și poate chiar mai de dinainte. În ciuda acestui lucru, sunt multe neînțelegeri în această privință, parțial din cauza felului eronat în care a fost prezentat acest lucru în media.

Acțiunea directă este terorism

Terorismul este folosit pentru a-i intimida și, prin urmare, pentru a-i paraliza pe oameni. Acțiunea directă, pe de altă parte, are intenția de a motiva și inspira oamenii, arătând puterea pe care o au indivizii/dele pentru a-și atinge singuri/e scopurile. În timp ce terorismul este domeniul unei clase specializate care caută să dobândească puterea pentru ea însăși, acțiunea directă arată posibilitățile pe care alți indivizi le pot folosi și permite oamenilor să preia controlul asupra propriilor vieți. În cel mai bun caz, o acțiune directă poate împiedica activitatea unei corporații sau a unei instituții despre care activiștii și activistele

consideră că săvârșește o injustiție, dar acest lucru este doar o formă de nesupunere civică, nu terorism.

Acțiunea directă este violență

A spune că este violent să distrugi mașinăriile dintr-un abator sau să spargi geamurile unui partid care promovează războiul înseamnă să așezi proprietatea deasupra vieții umane și animale. Această obiecție validează subtil violența împotriva creaturilor vii, concentrând toată atenția pe dreptul la proprietate, departe de chestiunile fundamentale.

Acțiunea directă nu este o formă de exprimare politică, ci o activitate criminală

Din nefericire, dacă legalitatea sau ilegalitatea unei acțiuni este un slab criteriu pentru a stabili dacă aceasta este sau nu dreaptă. „Legile Jim Crow” [în SUA], la urma urmei, au fost tot legi. A obiecta că o acțiune este ilegală, implică ocolirea celei mai importante întrebări și anume dacă aceasta este etică sau nu. Să argumentezi că ar trebui să ne supunem întotdeauna legilor, chiar și atunci când le considerăm ne-etice sau când impun condiții ne-etice, înseamnă a sugera că sentințele arbitrare ale instituțiilor legale implică o autoritate morală superioară conștiinței noastre și necesită supunere în fața injustiției. Când legea protejează injustiția, activitatea ilegală nu este un viciu, iar docilitatea statornică față de lege nu este vreo virtute.

Acțiunea directă nu este necesară atunci când oamenii au libertate de exprimare

Într-o societate dominată într-un mod tot mai covârșitor de companiile de media, poate fi aproape imposibil să inițiezi un dialog public pe un subiect până ce nu apare ceva care să atragă atenția asupra temei respective. În aceste condiții, acțiunea directă poate fi un mijloc de a cultiva libertatea de exprimare, nu de a o anula. De asemenea, când oamenii, care în alte condiții s-ar opune unei injustiții, o acceptă ca fiind inevitabilă, nu este suficientă doar discuția despre injustiție, ci trebuie demonstrat că se poate face ceva în această privință.

Acțiunea directă este alienantă

Din contră, multe persoane care consideră alienantă politica tradițională, partinică, sunt inspirate și motivate de acțiunea directă. Diferite persoane găsesc diferite abordări ca fiind folositoare. O mișcare care-și dorește să devină mișcare de masă trebuie să includă o gamă largă de opțiuni. Uneori, oamenii care împărtășesc aceleași țeluri cu cei care practică acțiunea directă, dezaproband mijloacele folosite de aceștia, își consumă energia discreditând o acțiune dusă la bun sfârșit. Făcând acest lucru, ei smulg înfrângerea din fălcile victoriei. Ar face, în acest caz, mai bine să profite de oportunitate pentru a-și concentra toată atenția pe problema scoasă în evidență de acțiune.

Oamenii care practică acțiunea directă ar trebui, în schimb, să se folosească de canalele și mijloacele politice deja existente

Mulți oameni care practică acțiunea directă lucrează, de asemenea, în sistem. A te angaja să folosești fiecare mijloc instituțional pentru a rezolva probleme nu exclude în mod necesar un angajament egal față de alte tactici, acolo unde mijloacele instituționale eșuează.

Acțiunea directă este exclusivistă

Unele forme de acțiune directă nu sunt accesibile pentru toată lumea, însă acest lucru nu înseamnă în mod necesar că sunt lipsite de valoare. Fiecare persoană are preferințe și aptitudini diferite și ar trebui să fie liberă să acționeze conform acestora. Întrebarea importantă este cum anume pot fi integrate diferitele abordări ale indivizilor (sau grupurilor) care împărtășesc aceleași obiective pe termen lung, în așa manieră încât să se completeze reciproc.

Acțiunea directă este mișlească

Această acuză este aproape întotdeauna adusă de cei care au privilegiul să vorbească și să acționeze public fără teamă de consecințe: adică cei care dețin puterea în societate, dar și cei care, supuși, acceptă această putere. Ar fi trebuit oare eroii din Rezistența franceză, acești condamnați la înfrângere, să își

demonstreze curajul și responsabilitatea acționând împotriva armatei ocupante naziste în miezul zilei? Din acest motiv, într-o națiune terorizată din ce în ce mai puternic de către poliție și de supravegherea federală, este de mirare că cei/cele care își exprimă dezacordul ar prefera să își protejeze anonimitatea?

Acțiunea directă este practică doar de studenți și studente/copii de bani gata, oameni săraci disperați etc.

Afirmația este aproape întotdeauna făcută fără vreo referință la fapte concrete, doar pentru a calomnia. De fapt, acțiunea directă este și a fost practică în diferitele sale forme de către oameni din clase sociale diferite. Singura excepție posibilă ar fi membrii celei mai puternice și bogate clase sociale, care nuau nicio nevoie să practice nicio acțiune ilegală sau controversată pentru că, din întâmplare, canalele politice instituționalizate se potrivesc perfect cu nevoile lor.

Acțiunea directă este munca agenților provocatori

Aceasta este o altă speculație făcută de la distanță și fără vreo dovadă concretă. A pretinde că acțiunea directă este întotdeauna rezultatul muncii agenților provocatori ai poliției este o perspectivă care privează de putere: exclude posibilitatea că activiștii înșiși fac astfel de lucruri, supraestimează puterea serviciilor de informații și consolidează iluzia că statul este omnipotent. Mai mult, aceasta respinge în mod preventiv valoarea și realitatea diversității de tactici. Când oamenii se simt îndreptățiți să facă afirmații nefondate, socotind că fiecare tactică cu care nu sunt de acord este o provocare a poliției, ei îngrădesc orice posibilitate de dialog constructiv cu privire la tacticile potrivite.

Acțiunea directă este periculoasă și poate avea repercursiuni negative pentru alții

Acțiunea directă poate fi periculoasă într-un climat politic represiv și este important ca cei care o practică să nu pună în pericol alte persoane. Această afirmație nu este neapărat o obiecție adusă ideii de acțiune directă. Din contră, atunci când devine periculos să acționezi în afara canalelor instituționale politice, devine cu atât mai important să se întâmple acest lucru. Autoritățile pot

folosi acțiuni directe ca să terorizeze persoane nevinovate, la fel cum a făcut Hitler când a incendiat Reichstagul [Parlamentul], însă aceia care dețin puterea sunt cei care trebuie să răspundă pentru nedreptățile pe care le comit, nu cei care se opun lor. De asemenea, deși oamenii care practică acțiunea directă pot, într-adevăr, să-și asume riscuri, poate fi cu mult mai periculos și iresponsabil ca o nedreptate izbitoare să fie lăsată necontestată.

Acțiunea directă nu duce niciodată la nimic

Fiecare mișcare politică eficientă din istorie – de la lupta pentru ziua de muncă de 8 ore până la lupta pentru acordarea dreptului de vot femeilor – a făcut uz de diverse forme de acțiune directă. Acțiunea directă poate însoți alte forme de activitate politică într-o mulțime de feluri. În ultimă instanță, ea evidențiază necesitatea unor reforme instituționale, oferindu-le celor care luptă pentru ele mai multe posibilități de negociere; dar poate merge dincolo de acest rol de susținere și poate sugera posibilitatea unei organizări complet diferite a vieții umane, în care puterea este distribuită egal și toți oamenii au un cuvânt egal și direct de spus în toate chestiunile care îi afectează.

Acțiunea directă și ajutorul reciproc sună extraordinar!

Cum pot începe?

Dat fiind că viețile și lumea noastră sunt teritorii ocupate, că relațiile de luptă și competiție există la fiecare nivel al societății noastre, pentru că, odată introduse, ele tind să înlocuiască alte relații, totul depinde atunci de felul în care reușim să ne reappropriem creativitatea și productivitatea, reușind, prin urmare, să spargem și să răsturnăm acest cerc.

Revoluția nu va fi niciodată cumpărată la un preț de producător. Evident că nu vom primi pe piața ”liberă” „banii care ni se cuvin” nici pentru munca noastră, nici pentru capitalul nostru. E nevoie să creăm situații oricât de efemere (pentru că nimic nu este sau nu ar trebui să fie durabil, într-o lume nesustenabilă) în care să avem putere asupra resurselor care, altfel, nu sunt în mâinile noastre. E nevoie să învățăm de la cei și cele deja foarte buni în astfel de practici: jefuitorii de bănci, elevii de liceu care copiază, elevii de gimnaziu care anunță

existența unei bombe primăvara, muncitorii care trișează timpul de muncă sau care folosesc materialele companiei pentru proiecte personale, hoții de birotică, adulterii din clasa de mijloc, shaormari care fac plângeri false la ITM pentru compensație. Cu această contrabandă prețioasă, noi, contrabandiștii putem să redescoperim această artă populară, care astfel ne poate folosi în ambele variante: ca să creeze noi medii libere și ca să salveze ființele umane din actualul coșmar.

ARTA POPULARĂ: *picturi murale, markere, grafitti, abțibilduri, postere, lipici din făină, șabloane, cărămizi, benzină sau polistiren...* Reaproprierea, de către fiecare individ, a mijloacelor (și „dreptul”) de a transforma mediul în care trăim. Realizarea că, dacă modelarea lumii este un proiect colectiv, proiectarea ei trebuie, de asemenea, să fie un proiect colectiv.

ÎNVĂȚARE POPULARĂ: *fotocopii furate, bannere, pamflete, zinuri, grupuri de discuții, tradiție orală, rețele media independente...* Ignorarea mass-mediei prin mijloace de comunicare directe, descentralizate și non-ierarhice. Respingerea istoriei, oricărei istorii, în sens obiectiv, în favoarea miturilor, legendelor și povestirilor.

MUZICĂ POPULARĂ: *muzică D.I.Y., punk-rock, hip-hop și teho, radio pirat, cerc de cântat la tobe, cântece și melodii de protest...* Demistificarea rolului muzicianului și muzicienei – înțelegerea faptului că oricine poate crea un mediu acustic în care să modeleze emoțiile semenilor săi: frică sau curaj, iubire sau sentimentalitate, furie sau disperare – și perspectiva ulterioară, că aceste lucruri ar trebui făcute în sistem cooperativ, altfel rezultatul va fi teribil, o mizerie de neconceput. Prin urmare, recunoașterea producției de muzică drept analogia perfectă pentru relațiile umane.

ȘTIINȚA POPULARĂ: *„squatting”, locuitul în canale/mâncatul din gunoaie, grădinăritul, instalații sanitare, decorarea, imprimarea și repararea, D.I.Y...* Sfârșitul specializării, adică sfârșitul expertizei ca produs într-o economie a sărăciei. Respingerea tehnologiei considerată o zeităte, mediată de o castă de preoți de elită, și a ”progresului” liniar ca singurul și incontestabilul

principiu al istoriei umane. Realizarea faptului că oricare dintre noi poate face orice, că este mult mai valoros să faci propriul progres decât să accepți pasiv sau chiar să contribui la un „progres” dincolo de controlul tău.

DRAGOSTE POPULARĂ: *Hrană nu Bombe, comunități locale și internaționale, înțelegeri de locuire comunală, spații comunitare, relații deschise, iubirea prietenilor, grupuri de afinitate|infinitate...* Dezvoltarea ajutorului reciproc și a susținerii emoționale în afara sistemului de schimb, de dragul altora mai mult decât ca o tranzacție, pentru a putea construi comunități care protejează și întrețin individualitatea și cooperarea în același timp.

RĂZBOI POPULAR: *demonstrații, „squatting”, ocuparea clădirilor și refuncționalizarea lor în mod comunitar, „Critical Mass”, „Revendică-ți strada”, „Black Block”, greve spontane, consilii de delegați, federații non-ierarhice...* Instituirea colectivă a mijloacelor de apărare a libertății și autonomiei noastre care să nu-i pună în pericol pe cei și cele implicați și implicate în acest proces. Abolirea liderilor și a ordinilor, chiar și în timpul războaielor (precum acesta în care ne aflăm), în favoarea strategiilor democratice de rezistență radicală, descentralizate și bazate pe consens.

AU APĂRUT DEJA:

BROȘURI în limba:

ROMÂNĂ

Colin Ward – Anarhismul ca teorie a organizării
Cristian-Dan Greco – Csipike – piticul comunist
Dennis Fox – Anarhism și psihologie
Emma Goldman – Nu există Comunism în URSS
Giorgio Agamben – De la un stat al controlului către un praxis al puterii destituate
Mikhail Bakunin – Catehism revoluționar
Murray Bookchin – Municipalismul libertar
Slogane din mai 68
Robert Graham – Ideea generală a Revoluției la Proudhon
Vlad Brătuleanu – Anarhismul în România
Vot vs. Acțiune directă

MAGHIARĂ

Giorgio Agamben – Az ellenőrző államtól a destituáló hatalom praxisáig
Murray Bookchin – Libertárius municipalizmus

ENGLEZĂ

Cosmin Koszor-Codrea – Science popularization and Romanian anarchism in the nineteenth century
Cristian-Dan Greco – Csipike – the Communist Pipsqueak
Vlad Brătuleanu – A Brief History of Anarchism in Romania

CĂRȚI în limba:

ROMÂNĂ

Iuliu Neagu-Negulescu – Arimania

